

ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ФАХОВИХ МЕТОДИК

Блудова Ю. О.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки, психології,
початкової освіти та освітнього менеджменту
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
ORCID ID: 0000-0001-6338-0571

Ільїна О. О.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки, психології,
початкової освіти та освітнього менеджменту
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
ORCID ID: 0000-0003-1951-4311

Корсікова К. Г.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки, психології,
початкової освіти та освітнього менеджменту
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
ORCID ID: 0000-0002-9690-8405

У статті розкрито проблему формування академічної доброчесності майбутніх учителів початкових класів у процесі підготовки до практичних і семінарських занять із фахових методик. Уточнено співвідношення понять «академічна чесність» та «академічна доброчесність»: перше витлумачено як одну з фундаментальних цінностей академічної спільноти, друге – як нормативно закріплену в статті 42 Закону України «Про освіту» сукупність етичних принципів і визначених законом правил. Проаналізовано основні виклики, що постають перед академічною спільнотою: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, а також неправомірне використання генеративного штучного інтелекту. Обґрунтовано, що формування академічної доброчесності є не лише регуляторним, а передусім дидактичним завданням, яке доцільно розв'язувати в межах конкретних освітніх компонентів, а не тільки засобами загальноуніверситетських нормативних документів. На основі анкетування й групових обговорень здобувачів освітньої програми «Початкова освіта» й науково-педагогічних працівників з'ясовано мотиви опрацювання додаткових навчальних матеріалів, часові витрати на «доаудиторну» підготовку, ставлення до різних форм академічної недоброчесності й рівень обізнаності щодо етичних меж застосування штучного інтелекту. Розроблено й описано методичний інструментарій формування академічної доброчесності на практичних і семінарських заняттях із методик навчання мовно-літературної, мистецької та технологічної освітніх галузей: «паспорт джерел» методичної розробки, ліцензійний паспорт дидактичного унаочнення, декларація використання штучного інтелекту, журнал внесків учасників групового проєкту, процесуальне портфоліо, взаємне рецензування за критеріальними рубриками, усний захист продукту навчальної діяльності. Окреслено проєкцію проявів академічної недоброчесності періоду навчання на майбутню професійну діяльність учителя – від необ'єктивного оцінювання та фальсифікації звітної документації до порушення авторського права й загроз безпеці учнів. Визначено перспективи подальших досліджень.

Ключові слова: академічна доброчесність, майбутній учитель початкових класів, практичне заняття, семінарське заняття, фахові методики, мовно-літературна, мистецька й технологічна освітні галузі, генеративний штучний інтелект, академічна відповідальність.

Bludova Yu. O., Ilina O. O., Korsikova K. H. Formation of academic integrity of future primary teachers in the process of preparation for practical and seminar classes on professional methods

The article addresses the formation of academic integrity in future primary school teachers preparing for practical and seminar classes in subject-specific teaching methodologies. The correlation between “academic honesty” and “academic integrity” is clarified: the former is one of the fundamental values of the academic community, the latter – the set of ethical principles and statutory rules established by Article 42 of the Law of Ukraine “On Education”. The principal challenges are analysed: academic plagiarism, self-plagiarism, fabrication, falsification, cheating, biased assessment and the improper use of generative artificial intelligence. It is substantiated that fostering academic integrity is primarily a didactic rather than a regulatory task, to be solved within particular educational components. A questionnaire survey and group discussions involving students of the “Primary Education” programme and academic staff revealed the motives for studying supplementary materials, the time spent on pre-class preparation, attitudes towards academic misconduct and awareness of the ethical limits of artificial intelligence use. A methodological toolkit for the language-and-literature, artistic and technological educational fields is developed: a “source passport” of a methodological product, a licence passport of teaching visual aids, an artificial intelligence use declaration, a contribution log for group projects, a process portfolio, criterion-based peer review and oral defence of learning outcomes. The projection of academic misconduct during studies onto the teacher’s future professional activity is outlined – from biased assessment and falsification of reporting documents to copyright infringement and threats to pupils’ safety. Prospects for further research are determined.

Keywords: *academic integrity, future primary school teacher, practical class, seminar, subject-specific teaching methodologies, linguistic and literary, artistic and technological educational fields educational fields, generative artificial intelligence, academic responsibility.*

Вступ. Утвердження академічної доброчесності в закладах освіти є нормативною вимогою й водночас практичною необхідністю, що зумовлена підвищенням вимог до підготовки фахівців, які здобувають освіту в цифровому середовищі. Стаття 42 Закону України «Про освіту» визначає академічну доброчесність як сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання та викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання й наукових або творчих досягнень [5]. Варто звернути увагу на термінологічне розмежування: «академічна чесність» є відповідником англійського *honesty* й позначає одну із шести фундаментальних цінностей академічної спільноти – поряд із довірою, справедливістю, повагою, відповідальністю та мужністю [13]; «академічна доброчесність» (*academic integrity*) – нормативно закріплене родове поняття, що охоплює ціннісний, правовий і процедурний складники [5]. Саме тому в закладах освіти ухвалюють положення (кодекси) про академічну доброчесність, а не про академічну чесність. Надалі ми послідовно вживаємо термін «академічна доброчесність», розглядаючи чесність як його ціннісне ядро.

Частина четверта статті 42 зараховує до порушень академічної доброчесності академічний плагіат, самоплагіат, фабрикацію, фальсифікацію, списування, обман, хабарництво, необ’єктивне оцінювання та вплив на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення необ’єктивного оцінювання [5]. До цього переліку сьогодні додається неправомірне використання інструментів генеративного штучного інтелекту (ШІ), коли здобувач подає згенерований текст як результат власної інтелектуальної діяльності [11]. Проблему формування академічної доброчесності в системі професійної підготовки педагога досліджувала Д. Сопова [7, с. 52]; складники цього процесу в майбутніх учителів початкових класів виокремила І. Толмачова [8, с. 469]; комплексний аналіз проблеми подано в колективній монографії за загальною редакцією Н. Сорокіної, А. Артюхова й І. Дегтярьової [1]; інституційні механізми визначено в Рекомендаціях Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти [6]. Принципово важливою для нашого дослідження є позиція Т. Bertram Gallant, яка розглядає академічну доброчесність не як дисциплінарну, а як дидактичну проблему, що розв’язується засобами проекту-

вання навчання й оцінювання [9, с. 88]. Емпірично підтверджено зв'язок недоброчесності в навчанні з неетичною поведінкою в подальшій професійній діяльності: S. Nonis і C. Swift установили помірний і сильний зв'язок між частотою недоброчесних дій під час навчання й на робочому місці [12, с. 69], а J. Guerrero-Dib, L. Portales та Y. Heredia-Escorza довели подвійне призначення академічної доброчесності – забезпечити набуття потрібних компетентностей і сформувати етичну перспективу ухвалення рішень [10].

Водночас методичний інструментарій формування академічної доброчесності описано здебільшого на рівні загальноуніверситетських політик, тоді як дидактичні механізми його вбудовування у практичні й семінарські заняття з фахових методик початкової освіти – методик навчання мовно-літературної, мистецької та технологічної освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти [3], – залишаються недостатньо розробленими, що й зумовлює актуальність дослідження.

Мета статті – обґрунтувати й розробити методичний інструментарій формування академічної доброчесності майбутніх учителів початкових класів у процесі підготовки до практичних і семінарських занять із фахових методик навчання мовно-літературної, мистецької та технологічної освітніх галузей.

Методи та методики дослідження. Використано теоретичні методи – аналіз, синтез, порівняння й узагальнення нормативно-правових документів [2–5] і наукових джерел [1; 6–13], термінологічний аналіз і моделювання. Емпіричний етап реалізовано методами анкетування, напівструктурованого групового обговорення (фокус-групи), педагогічного спостереження за підготовкою здобувачів до практичних занять та аналізу продуктів навчальної діяльності (конспектів уроків, дидактичних матеріалів, творчих робіт, портфоліо). Анкета містила шість блоків: обізнаність із нормами академічної доброчесності й видами академічної відповідальності; мотиви опрацювання додаткових навчальних матеріалів; часові витрати на «доаудиторну» підготовку; ставлення до окремих форм недоброчесності; уявлення про правомірне вико-

ристання генеративного III; прийнятність форм оцінювання.

Базою дослідження був Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. До опитування залучено здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої програми «Початкова освіта» й науково-педагогічних працівників кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту. Дані опрацьовано методами кількісного аналізу та якісного контент-аналізу відкритих відповідей. Участь в опитуванні була добровільною й анонімною.

Результати. Академічна доброчесність у педагогічному закладі вищої освіти спрямована на формування відповідальності й професійної етики: майбутні фахівці сфери освіти мають володіти не лише знаннями з педагогіки й фахових методик, а й високими моральними якостями. Педагогічні працівники несуть відповідальність за розвиток, безпеку та формування особистості дитини молодшого шкільного віку, тому в суспільстві має формуватися довіра до освітян і впевненість у їхній доброчесності й професіоналізмі. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 013 «Початкова освіта» закріплює відповідні результати навчання [4].

Установлено, що прояви академічної недоброчесності в процесі навчання мають прямий зв'язок із неетичною професійною поведінкою в майбутньому [10; 12, с. 69]. Списування, використання несанкціонованих допоміжних матеріалів і плагіат негативно впливають на формування професійної відповідальності майбутнього вчителя, що в освітній сфері виявляється в необ'єктивному оцінюванні результатів навчання, фальсифікації звітної документації та порушенні професійно-етичних норм. Академічна недоброчесність призводить і до застосування видів академічної відповідальності, передбачених частиною шостою статті 42 Закону України «Про освіту»: повторного проходження оцінювання, повторного вивчення освітнього компонента, відрахування із закладу освіти, позбавлення академічної стипендії або пільг з оплати навчання [5].

Підготовка до практичних занять із фахових методик передбачає переважно само-

стійну роботу здобувачів із джерелами додаткової інформації, тому саме тут ризик недоброчесності є найвищим. Із поширенням інструментів генеративного ШІ постає ризик того, що, виконуючи індивідуальне завдання, здобувач демонструє не власні знання й уміння, а можливості мовної моделі. Щоб запобігти цьому, заклад вищої освіти визначає правила правомірного використання ШІ – від повної заборони для окремих видів робіт до обов'язкового декларування використаних інструментів і запитів [11]. Наші спостереження узгоджуються з висновком Рекомендацій НАЗЯВО [6]: що прозорішою є політика академічної доброчесності закладу освіти, то вищим є рівень залученості здобувачів до освітнього процесу.

Для оптимізації освітнього процесу ми провели опитування та групові обговорення. Інтерес до опрацювання додаткових навчальних матеріалів виявився панівним. Мотивація найчастіше пов'язана з «необхідністю для професійної діяльності», тоді як «кар'єрні перспективи» назвала істотно менша частка, що вказує на недостатню поінформованість про зв'язок між результатами навчання й професійною траєкторією. Обізнаність щодо етичних меж застосування генеративного ШІ виявилася низькою: лише окремі здобувачі змогли назвати умови, за яких використання таких інструментів є правомірним.

Отримані дані засвідчують потребу збагачення силабусів освітніх компонентів шляхом посилення практичних аспектів навчання, унормування правил використання ШІ та забезпечення доступу до додаткових освітніх матеріалів. Це підтверджує тезу Т. Bertram Gallant, що доброчесність формується передусім через дизайн навчальних завдань і процедур оцінювання, а не через контроль і покарання [9, с. 88].

Досвід кафедри дав змогу виокремити наскрізні інструменти, застосовні на заняттях із будь-якої фахової методики: декларацію академічної доброчесності до кожної підсумкової роботи із зазначенням власного внеску та переліку джерел; критеріальні рубрики оцінювання з окремим критерієм «академічна доброчесність»; усний захист продукту навчальної діяльності, зокрема

мікровикладання фрагмента уроку, який унеможливило б підміну авторства, адже здобувач, який не є автором розробки, не здатний обґрунтувати ухвалені методичні рішення; індивідуалізацію завдань на основі даних власного спостереження за конкретним класом під час педагогічної практики; процесуальне, а не лише результативне оцінювання. Ці інструменти узгоджуються зі складниками, виокремленими І. Толмачовою [8, с. 469–470].

Специфіка кожної освітньої галузі зумовлює власні акценти. У мовно-літературній галузі формування доброчесності вибудовується навколо поняття коректного запозичення: здобувачі документують джерела методичної розробки, розмежовують переказ, компіляцію, цитату й плагіат на матеріалі адаптацій і переспівів творів для дітей, а потім проєктують спосіб пояснення цих меж учням 3–4 класів. У мистецькій галузі доброчесність набуває виразного правового виміру, оскільки йдеться про постійну роботу з об'єктами авторського й суміжних прав [2]: здобувачі перевіряють умови ліцензій на зображення та фонограми, розмежовують наслідування, стилізацію, копію й плагіат, подають творчі роботи у формі процесуального портфоліо. У технологічній галузі доброчесність безпосередньо пов'язана з безпекою учнів, що робить її переконливою для здобувачів: маркується власний внесок у технологічній карті виробу, ведеться «журнал внесків» учасників групового проєкту, аналізуються наслідки фальсифікації результатів випробувань. Приклади завдань подано в таблиці 1.

Варто також визначити наслідки недотримання правил академічної доброчесності в майбутній професійній діяльності. Мотиваційний потенціал описаних завдань істотно зростає, коли здобувачі усвідомлюють віддалені наслідки недоброчесності [10; 12, с. 69]. Для майбутнього вчителя початкових класів ця залежність має особливу вагу з двох причин. По-перше, учитель є рольовою моделлю: молодші школярі засвоюють норми не стільки з нормативних документів, скільки зі спостережуваної поведінки дорослого, тому недоброчесність відтворюється засобами прихованого навчального плану. По-друге, значна частина професійних дій учителя початко-

Таблиця 1

Приклади завдань для формування академічної доброчесності на практичних і семінарських заняттях із фахових методик початкової освіти

Освітня галузь	Приклад завдання (форма заняття)	Формований складник академічної доброчесності
Мовно-літературна	«Паспорт джерел» конспекту уроку літературного читання із зазначенням, що саме запозичено з кожного джерела (практичне заняття)	Коректна атрибуція запозичень; повага до інтелектуальної власності
Мовно-літературна	Семінар-практикум «Переказ, компіляція, цитата, плагіат» на матеріалі адаптацій і переспівів творів для дітей із проєктуванням пояснення для учнів 3–4 класів (семінарське заняття)	Уміння розрізняти форми запозичення; готовність навчати доброчесності учнів
Мовно-літературна	Порівняння власного навчального тексту зі згенерованим засобами ШІ; декларація використання ШІ із зазначенням моделі та запитів (практичне заняття)	Чесність; критичне мислення; правомірне використання ШІ
Мистецька	«Ліцензійний паспорт» унаочнення: добірка репродукцій із публічного надбання або з відкритими ліцензіями із зазначенням автора, назви, року, джерела й умов ліцензії (практичне заняття)	Повага до авторства; правова компетентність
Мистецька	Семінар «Наслідкування, стилізація, копія, ремікс і плагіат у мистецтві» з виробленням правил маркування похідних робіт (семінарське заняття)	Уміння розрізняти творче запозичення й плагіат
Мистецька	Процесуальне портфоліо творчої роботи: ескізи, проміжні варіанти, фотофіксація етапів (практичне заняття)	Доброчесність авторства; відповідальність
Технологічна	Технологічна карта виробу із зазначенням першоджерела ідеї та маркуванням «власна розробка/адаптація/запозичено без змін» (практичне заняття)	Прозорість; коректна атрибуція
Технологічна	Груповий технопроект із «журналом внесків» учасників (практичне заняття)	Відповідальність; справедливість; декларування внеску співавторів
Технологічна	Семінар «Чому не можна фальсифікувати результати випробувань виробу» на прикладі перевірки безпечності виробу для молодших школярів (семінарське заняття)	Доброчесність як умова безпеки; усвідомлення професійних ризиків

вих класів безпосередньо впливає на безпеку та розвиток дитини, тому механічно скопійована й неперевірена методична розробка може мати не лише дидактичні, а й безпекові наслідки.

Так, здобувач, який звик списувати, з високою ймовірністю толерує списування учнів; наслідком стає знецінення оцінки, а необ'єктивне оцінювання прямо кваліфіковано як порушення академічної доброчесності [5]. Некритичне використання генеративного ШІ призводить до передавання учням хибних відомостей – вигаданих «народних» прислів'їв, помилкових дат, спотворених біографій письменників [11]. Систематизовану проєкцію подано в таблиці 2.

Обговорення матеріалу таблиці 2 на семінарських заняттях виявилось дієвим за декларативне ознайомлення з переліком порушень: здобувачі переходять від сприйняття

академічної доброчесності як зовнішнього обмеження до розуміння її як умови власної професійної спроможності [10].

Висновки. Формування академічної доброчесності майбутніх учителів початкових класів доцільно розглядати не лише як регуляторне, а передусім як дидактичне завдання, що розв'язується засобами проєктування навчальних завдань і процедур оцінювання в межах конкретних освітніх компонентів.

Основною мотивацією опрацювання додаткових навчальних матеріалів під час підготовки до практичних занять є їхня практична значущість для професійної діяльності; істотно нижча вага мотиву кар'єрного зростання вказує на потребу підвищення поінформованості здобувачів про зв'язок між результатами навчання й професійною траєкторією.

Розроблено методичний інструментарій формування академічної доброчесності на

Таблиця 2

**Проекція проявів академічної доброчесності здобувача
на майбутню професійну діяльність учителя початкових класів**

Прояв недоброчесності під час навчання	Ризик у професійній діяльності	Можливі наслідки
Списування, використання несанкціонованих матеріалів під час оцінювання	Толерування списування учнями; невміння організувати доброчесне оцінювання	Знецінення оцінки, спотворення зворотного зв'язку; необ'єктивне оцінювання як порушення академічної доброчесності [5]
Плагіат конспектів уроків і дидактичних матеріалів	Нездатність адаптувати урок до конкретного класу й дітей з особливими освітніми потребами	Негативний результат атестації чи сертифікації; відмова в присвоєнні або позбавлення педагогічного звання, кваліфікаційної категорії [5]
Фабрикація та фальсифікація даних у курсових роботах і звітах з практики	Фальсифікація звітної документації: класних журналів, свідомств досягнень, звітів про виконання освітньої програми	Дисциплінарна відповідальність; недостовірність освітньої статистики; утрата довіри батьків і керівництва
Некритичне використання генеративного ШІ без перевірки фактів	Передавання учням хибних відомостей: вигаданих «народних» прислів'їв, помилкових дат, спотворених біографій письменників	Формування хибних уявлень у молодших школярів; потреба перенавчання; репутаційні втрати [11]
Порушення авторського права під час підготовки до занять (зображення, фонограми, чужі розробки)	Використання чужих матеріалів у публікаціях, на сайті закладу, у виданих посібниках без дозволу	Відповідальність за Законом України «Про авторське право і суміжні права» [2]; вилучення матеріалів; репутаційні втрати закладу
Академічний плагіат і самоплагіат у наукових текстах	Плагіат у статтях, методичних розробках, конкурсних і грантових матеріалах	Відкликання публікації; відмова в присвоєнні або позбавлення наукового ступеня та вченого звання [5]; дискваліфікація у фахових конкурсах
Копіювання інструкцій і технологічних карт без перевірки	Проведення уроків технологій або дослідів із небезпечними для віку матеріалами, інструментами, прийомами	Травмування учнів; дисциплінарна та юридична відповідальність
Загальна нормалізація недоброчесності	Учитель як рольова модель транслює недоброчесні практики учням (прихований навчальний план)	Відтворення недоброчесності в наступних поколіннях; зниження суспільної довіри до освіти [10; 12]

практичних і семінарських заняттях із фахових методик, що охоплює наскрізні засоби (декларація академічної доброчесності, критеріальні рубрики з окремим критерієм доброчесності, усний захист продукту навчальної діяльності, індивідуалізація завдань, процесуальне оцінювання) та специфічні для кожної освітньої галузі: «паспорт джерел» методичної розробки й декларацію використання ШІ – для мовно-літературної; ліцензійний паспорт унаочнення та процесуальне портфоліо – для мистецької; маркування внеску в технологічній карті й «журнал внесків» групового проекту – для технологічної галузі. Установлено, що для здобувачів найпереконливішим аргументом на користь доброчесності є усвідомлення її про-

фесійних наслідків – від необ'єктивного оцінювання, фальсифікації звітної документації та порушення авторського права до загроз безпеці учнів і відтворення недоброчесності засобами прихованого навчального плану.

Обмежені знання респондентів щодо вомірного застосування генеративного ШІ засвідчують потребу розроблення стратегії навчання етики та практик його використання в педагогічній освіті, зокрема запровадження обов'язкового декларування використаних інструментів і запитів. Традиційні форми оцінювання зберігають значущість, однак їх необхідно доповнювати автентичними завданнями, процесуальним оцінюванням та усним захистом, які унемож-

ливлюють підміну авторства. Перспективи подальших досліджень пов'язані з експериментальною перевіркою ефективності запропонованого інструментарію, розробленням діагностичного апарату для вимірювання сформованості академічної доброчесності майбутніх учителів початкових класів, а також з обґрунтуванням змісту й методики навчання молодших школярів засад добро-

чесності в межах Державного стандарту початкової освіти [3].

Використання штучного інтелекту. Під час підготовки статті інструменти штучного інтелекту використовувалися виключно для мовного редагування, перевірки граматики, перекладу або інших допоміжних завдань, без використання згенерованих ними об'єктів як результатів академічної діяльності.

Список використаних джерел

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : колект. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
2. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20> (дата звернення: 28.07.2026).
3. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-п> (дата звернення: 28.07.2026).
4. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 013 «Початкова освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.03.2021 № 357. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/013-Pochatkov.osvita-bakalavr.28.07.pdf> (дата звернення: 28.07.2026).
5. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 28.07.2026).
6. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності : затв. Рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 29.10.2019, протокол № 11. Київ : НАЗЯВО, 2019. URL: <https://lnk.ua/js3L2G3tG> (дата звернення: 28.07.2026).
7. Сопова Д. Академічна доброчесність у системі професійної підготовки майбутнього педагога. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2018. Вип. 3–4 (56–57). С. 52–56. DOI: [https://doi.org/10.28925/1609-8595.2018\(3-4\)5256](https://doi.org/10.28925/1609-8595.2018(3-4)5256).
8. Толмачова І. М. Складники формування академічної доброчесності у майбутніх учителів початкових класів. Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище : зб. есе програми підвищення кваліфікації, 18 верес. 18 жовт. 2023 р. / упоряд. : А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. Львів-Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 469–472. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-194>.
9. Bertram Gallant T. Academic integrity as a teaching & learning issue: from theory to practice. *Theory Into Practice*. 2017. Vol. 56, № 2. P. 88–94. DOI: <https://doi.org/10.1080/00405841.2017.1308173>.
10. Guerrero-Dib J. G., Portales L., Heredia-Escorza Y. Impact of academic integrity on workplace ethical behaviour. *International Journal for Educational Integrity*. 2020. Vol. 16, art. 2. DOI: <https://doi.org/10.1007/s40979-020-0051-3>.
11. Miao F., Holmes W. Guidance for generative AI in education and research. Paris : UNESCO, 2023. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000386693> (дата звернення: 28.07.2026).
12. Nonis S., Swift C. O. An examination of the relationship between academic dishonesty and workplace dishonesty: a multicampus investigation. *Journal of Education for Business*. 2001. Vol. 77, № 2. P. 69–77. DOI: <https://doi.org/10.1080/08832320109599052>.
13. The Fundamental Values of Academic Integrity. 3rd ed. Annapolis : International Center for Academic Integrity, 2021. URL: <https://academicintegrity.org/resources/fundamental-values> (дата звернення: 28.07.2026).

References

1. Akademichna dobrochesnist: problemy dotrymannia ta priorytety poshyrennia sered molodykh vchenykh [Academic Integrity: Problems of Compliance and Priorities of Dissemination among Young Scientists]. (2017). N. H. Sorokina, A. Ye. Artiukhov, & I. O. Dehtiarova (Eds.). Dnipro : DRIDU NADU [in Ukrainian].
2. Pro avtorske pravo i sumizhni prava: Zakon Ukrainy vid 01.12.2022 № 2811-IX [On Copyright and Related Rights: Law of Ukraine of December 1, 2022 No. 2811-IX]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20> [in Ukrainian].

3. Pro zatverdzhennia Derzhavnoho standartu pochatkovoï osvity: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.02.2018 № 87 [On Approval of the State Standard of Primary Education: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of February 21, 2018 No. 87]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-p> [in Ukrainian].
4. Pro zatverdzhennia standartu vyshchoï osvity za spetsialnistiu 013 "Pochatkova osvita" dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoï osvity: nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 23.03.2021 № 357 [On Approval of the Higher Education Standard in Specialty 013 "Primary Education" for the First (Bachelor's) Level of Higher Education: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine of March 23, 2021 No. 357]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/013-Pochatk.osvita-bakalavr.28.07.pdf> [in Ukrainian].
5. Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 № 2145-VIII [On Education: Law of Ukraine of September 5, 2017 No. 2145-VIII]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].
6. Rekomendatsii dlia zakladiv vyshchoï osvity shchodo rozrobky ta vprovadzhennia universytetskoï systemy zabezpechennia akademichnoï dobrochesnosti [Recommendations for Higher Education Institutions on the Development and Implementation of a University System for Ensuring Academic Integrity]. (2019). Kyiv: National Agency for Higher Education Quality Assurance. Retrieved from: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/10/Рекомендації-ЗВО-система-забезпечення-академічної-добросовісності.pdf> [in Ukrainian].
7. Sopova, D. (2018). Akademichna dobrochesnist u systemi profesiinoï pidhotovky maibutnoho pedahoha [Academic integrity in the system of professional training of the future teacher]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka – Continuing Professional Education: Theory and Practice*, 3–4 (56–57), 52–56. [https://doi.org/10.28925/1609-8595.2018\(3-4\)5256](https://doi.org/10.28925/1609-8595.2018(3-4)5256) [in Ukrainian].
8. Tolmachova, I. M. (2023). Skladnyky formuvannia akademichnoï dobrochesnosti u maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv [Components of forming academic integrity in future primary school teachers]. In A. Artiukhov, M. Vikhliaiev, & Yu. Volk (Comps.), *Akademichna dobrochesnist, vidkryta nauka ta shtuchnyi intelekt: yak stvoryty dobrochesne osvitnie seredovyshche – Academic Integrity, Open Science and Artificial Intelligence: How to Create an Environment of Integrity* (pp. 469–472). Lviv – Torun: Liha-Pres. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-194> [in Ukrainian].
9. Bertram Gallant, T. (2017). Academic integrity as a teaching & learning issue: From theory to practice. *Theory Into Practice*, 56(2), 88–94. <https://doi.org/10.1080/00405841.2017.1308173> [in English].
10. Guerrero-Dib, J. G., Portales, L., & Heredia-Escorza, Y. (2020). Impact of academic integrity on workplace ethical behaviour. *International Journal for Educational Integrity*, 16, 2. <https://doi.org/10.1007/s40979-020-0051-3> [in English].
11. Miao, F., & Holmes, W. (2023). Guidance for generative AI in education and research. UNESCO. Retrieved from: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000386693> [in English].
12. Nonis, S., & Swift, C. O. (2001). An examination of the relationship between academic dishonesty and workplace dishonesty: A multicampus investigation. *Journal of Education for Business*, 77(2), 69–77. <https://doi.org/10.1080/08832320109599052> [in English].
13. International Center for Academic Integrity. (2021). The fundamental values of academic integrity (3rd ed.). <https://academicintegrity.org/resources/fundamental-values> [in English].

Дата першого надходження статті до видання: 02.08.2026
 Дата прийняття статті до друку після рецензування: 29.08.2026
 Дата публікації (оприлюднення) статті: 14.10.2026